

PROGRAMA DE SOLIDARITAT ESCOLAR AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA

Un dels postulats de la Reforma Educativa, actualment en marxa, incideix en el tractament de les actituds i valors com a component essencial del currículum.

Dins aquest marc innovador es situa el PROGRAMA DE SOLIDARITAT AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA que el Comitè Espanyol de la Unicef, la Fundación Cooperación y Educación (FUNCOE) i l'STEI han desenvolupat durant aquest curs escolar 1994-95. Hi han participat 34 centres de les Illes, amb 3.978 alumnes i 139 professors/es.

ELS CRITERIS BÀSICS

A partir de l'experiència aconseguida el passat curs escolar a la comunitat de Castella-La Manxa, que va dur a terme al programa, les institucions organitzadores varen perfilar una sèrie de criteris generals que resultaven necessaris per avançar en la seva articulació. Després de les revisions pròpies de tota experiència educativa i de la corresponent avaluació en l'acció, aquests criteris es poden resumir avui en els següents punts:

1.- Malgrat que els destinataris capitals del PROGRAMA són els escolars dels darrers cursos de l'educació primària (12-14 anys), sembla convenient d'exemplar també la seva influència cap al professorat, als pares d'alumnes i la societat en general. Amb la seva generalització es reforça el compromís solidari.

2.- Interessa sobretot una sensibilització cap al valor de la solidaritat, entesa aquesta com un

deure de justícia entre tots els pobles i persones del món.

Per aconseguir una sensibilització profunda i ben arrelada es requereix temps i esforç per part dels estudiants. Lluny d'altres campanyes puntuals amb objectius semblants, el PROGRAMA DE SOLIDARITAT s'estén durant tot el curs acadèmic, amb vocació de continuïtat, i incorpora tasques formatives molt diverses.

3.- La formació intel·lectual, tot i ser important, no constitueix l'única estratègia educativa. El Programa desenvolupa també, amb similar intensitat, compromisos d'acció, de forma que els estudiants s'iniciïn en l'assumpció de responsabilitats proporcionals a la seva edat i projectin cap a la pràctica els seus coneixements, sentiments i inquietuds.

4.- L'aplicació del PROGRAMA a les aules s'ha concebut amb caràcter transversal. És a dir, es pretén que els estudiants rebin els missatges solidaris des de distintes perspectives i a través de professors diferents.

Això requereix el compromís d'un ampli sector del professorat, la qual cosa només és possible si aquest percep el Programa com un element més de treball de fàcil inserció en les seves tasques ordinàries. Hi ha, per tant, una clara intenció de no distorsionar excessivament la marxa normal del curs.

5.- Per aconseguir l'interès del professorat s'ha de fer un plantejament atractiu i innovador que connecti amb els seus desitjos i necessitats més sentides. És per això que el PROGRAMA es va proposar:

– destacar la importància de l'escola en la consecució del valor educatiu de la solidaritat amb els desvalguts.

– proporcionar al professorat participant mitjans i instruments de formació específica sobre el tema.

– accentuar l'autonomia dels centres en el desenvolupament del PROGRAMA dins un nucli organitzatiu comú.

– subministrar abundants materials didàctics, útils per a la seva aplicació immediata a l'aula, si així ho decideixen els professors.

Entre els punts anteriors no és difícil descobrir alguns dels principals postulats de l'Educació per al Desenvolupament. En aquest marc, efectivament, pretén situar-se el Programa de Solidaritat. Es cerca, en conseqüència, una educació cooperativa i no competitiva, que plantegi situacions de conflicte com estratègies didàctiques prioritàries, que es preocupi per la comprensió global d'un món interrelacionat, que generi empatia cap a altres persones i cultures, compromís amb la lluita per un món més just i solidari.

ELS CONTINGUTS I LA SEVA ORGANITZACIÓ

El Programa s'articula en torn a tres grans nuclis d'intervenció pedagògica que corresponen a altres nivells de compromís solidari creixent. Cada un d'aquests nuclis es desenvolupa durant un trimestre del curs i la seva successió defineix la planificació general del Programa:

ESTRUCTURA DEL PROGRAMA



ESTRUCTURA DEL PROGRAMA:**FASE 1. CONÈIXER****CONEIXEMENT DELS PROBLEMES DE LA INFÀNCIA**

La Fase 1 pretén un aprenentatge, en el seu sentit més ampli dins l'àmbit escolar, dels problemes derivats dels desequilibris mundials, especialment relatius a la infància i més particularment de la llatinoamericana. Ens trobam aquí amb la idea que el primer pas per a l'adquisició profunda de valors és precisament el coneixement dels problemes relacionats amb aquests valors.

La seva organització passa per tres espais educatius:

1.1. Aproximació als problemes de la infància mundial. Es desenvolupa a través d'un Pla d'activitats que cada centre estableix a partir de materials que proporcionen UNICEF i FUNCOE.

1.2. Estudi de la infància llatinoamericana. Posada en pràctica a l'aula d'una Unitat Didàctica sobre el tema, de caràcter interdisciplinar, també facilitada per les institucions organitzadores.

1.3. Estudi profund sobre casos concrets de Llatinoamèrica. Estudi de casos seleccionats que seran objecte de cooperació (fase 3) i amb els que s'estableix des d'aquest moment un intercanvi de correspondència escolar.

FASE 2. COMUNICAR**PROJECCIÓ CAP EL MEDI ESCOLAR I SOCIAL**

És de suposar que els aprenentatges de la Fase 1 hauran produït en els estudiants un desig d'entrar en acció. El Programa entén que la primera manifestació d'aquesta actitud favorable ha de ser la comunicació als altres dels sentiments propis. Aquesta comunicació s'estén cap als companys més propis, cap als pares i familiars i cap al medi social accessible.

La Fase 2 s'organitza entorn a dos espais:

2.1. Certamen i exposició de treballs. Es convoca un certamen no competitiu en diferents modalitats: contes, cartells, aferratines, etc. Tots els treballs es presenten en exposicions itinerants.

2.2. Campanya de sensibilització. Cada centre escolar, tot seguint orientacions d'UNICEF i FUNCOE, organitza i posa en pràctica una campanya de sensibilització escolar i social sobre el tema de la solidaritat: programes de ràdio, espais en la premsa, repartiment de targetes, etc. La campanya finalitza amb un DIA DE LA SOLIDARITAT, en què tots els participants es concentren a una localitat de la regió i es manifesten pels seus carrers.

FASE 3. COOPERAR**COOPERACIÓ AMB LA INFÀNCIA LLATINOAMERICANA**

S'aborda ara la Fase de major compromís solidari, la cooperació amb aquells casos concrets que han estat en la primera Fase 1 i amb els que s'ha de mantenir un intercanvi de correspondència que ha generat un coneixement i simpatia mutus. Es tracta de casos escolars d'especial necessitat a Guatemala, Hondures, El Salvador i Bolívia.

La cooperació s'interpreta com l'enviament d'una ajuda econòmica i l'aprofundiment en la correspondència, tot ampliant-la en la mesura que sigui possible amb treballs escolars, petits objectes d'artesanía, etc.

3.1. Elaboració d'un programa d'ajuda. Els centres escolars, amb orientacions i suggeriments de UNICEF i FUNCOE, elaboraran un programa destinat a la recollida de fons.

3.2. Realització del programa. Posada en pràctica del programa amb el recolzament de les institucions organitzadores. Enviament dels fons recollits als seus destinataris.

PROGRAMA DE FORMACIÓ

El Programa de Solidaritat es proposa entre el seus objectius desenvolupar també un programa d'informació al professorat sobre la realitat llatinoamericana i proporcionar-li instruments d'intervenció pedagògica; es tracta, doncs, d'integrar la reflexió sobre la pràctica amb la formació teòrica.

El Pla proposat es dirigeix cap a dos grans espais:

1. Formació teòrica en Educació pel Desenvolupament, dissenyada sobre tres nuclis de continguts:

- Desenvolupament i subdesenvolupament.
- Educació pel desenvolupament; concepte i metodologies.
- Experiències concretes sobre Educació pel Desenvolupament.

2. Tractament en la pràctica docent del Programa de Solidaritat: utilització dels materials, intercanvi d'idees, d'experiències, avaluació i remodelació. □

